

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 596/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepel'ovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti uzneseniam Okresného súdu Michalovce č. k. 29Cb/6/2020-162 z 28. apríla 2022 a č. k. 29Cb/6/2020-188 z 15. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti uznesenia Okresného súdu Michalovce č. k. 29Cb/6/2020-162 z 28. apríla 2022 **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uzneseniami okresného súdu č. k. 29Cb/6/2020-162 z 28. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie vydané VSÚ“) a č. k. 29Cb/6/2020-188 z 15. augusta 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie vydané sudkyňou“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia vydaného VSÚ (až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu), obe napadnuté uznesenia zrušil a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 29Cb/6/2020 o zaplatenie 1 450 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom č. k. 29Cb/6/2020-80 z 3. februára 2021 v II. výroku priznal žalobkyni proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Krajský súd v Košiciach o odvolaní sťažovateľky rozhodol rozsudkom č. k. 4Cob/105/2021-151 z 9. februára 2022, pričom žalobkyni proti sťažovateľke priznal aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Uznesením Okresného súdu Prešov uverejneným v Obchodnom vestníku 3. marca 2022 bolo proti sťažovateľke začaté reštrukturalizačné konanie. Následne uverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov v Obchodnom vestníku 11. apríla 2022 došlo k povoleniu reštrukturalizácie sťažovateľky. A napokon uverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov v Obchodnom vestníku 23. decembra 2022 došlo k potvrdeniu reštrukturalizačného plánu a ku skončeniu reštrukturalizácie sťažovateľky.

4. O výške trov konania rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 28. apríla 2022 vydaným VSÚ (teda po povolení reštrukturalizácie sťažovateľky 11. apríla 2022). Proti uzneseniu vydanému VSÚ podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala priznanie odmeny za úkon, vyjadrenie k podaniu žalovaného z 28. januára 2021. O sťažnosti rozhodla sudkyňa okresného súdu napadnutým uznesením z 15. augusta 2023 (po skončení reštrukturalizácie sťažovateľky 23. decembra 2022), ktorým jej sťažnosť ako nedôvodnú zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podľa názoru sťažovateľky konal okresný súd svojvoľne a napadnutým uznesením vydaným VSÚ rozhodol v *ex lege* prerušenom súdnom konaní „v rozpore s kogentným ust. § 118 ods. 4 ZKR“ a napadnutým uznesením vydaným sudkyňou v *ex lege* zastavenom súdnom konaní „v rozpore s kogentným ust. § 156 ZKR“, pričom svoj postup v rozpore s kogentnými normami zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) *de lege lata* nijakým spôsobom neodôvodnil, čím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

6. Sťažovateľka zároveň uvádza, že okresný súd zasiahol do jej majetkových práv, keďže napadnutým uznesením vydaným sudkyňou „*duplicítne rozhodol o nároku voči Sťažovateľke (a uložil Sťažovateľke povinnosť uhradiť nárok), ktorý sa už stal voči Sťažovateľke nevymáhateľným v zmysle ust. § 155 ods. 2 ZKR; a to dňa 23. decembra 2022 zverejnením Uznesenia Okresného súdu Prešov o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku*“.

7. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 186/2021 z 13. júla 2021, s ktorým sa v plnej miere stotožňuje a podľa ktorého „*účelom konkurzného konania je konsolidácia dlhov úpadcu vzniknutých do určitého časového momentu, a to v zásade bez splnenia podmienky, aby pohľadávky vzniknuté pred rozhodujúcim dňom boli judikované, čo sa týka ich výšky. Prihliadnuc na tento významný aspekt, je možné akceptovať názor, že nárok na náhradu trov konania konštituovaný meritórnym súdnym rozhodnutím (čo sa týka základu) je možné prihlásiť do konkurzu aj bez existencie rozhodnutia o výške trov konania. To platí v prípade, ak nárok na náhradu trov konania vznikol pred tzv. rozhodujúcim dňom, čo znamená,*

že rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania nadobudlo právoplatnosť pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo bola poskytnutá ochrana pred veriteľmi.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľky podľa ústavy napadnutým uznesením vydaným VSÚ:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie vydané VSÚ, keďže ho už meritórne preskúmal na základe sťažnosti okresný súd (napadnutým uznesením vydaným sudkyňou).

9. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľky podľa ústavy napadnutým uznesením vydaným sudkyňou:

10. Jednou z rovín subsidiarity v konaní pred ústavným súdom je to, aby ústavný súd mohol prebrať skutkové a právne závery všeobecných súdov a tie vyhodnotiť v teste ústavnosti. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

11. Základ pre rozhodovanie ústavného súdu je daný už predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou orgánu verejnej moci (napr. Vernarský, M. Ústavná sťažnosť a opravné prostriedky v civilnom procese. Justičná revue, roč. 68, č. 3/2016, s. 248). Princíp subsidiarity však zasahuje aj do argumentačnej (vecnej) časti ústavnej sťažnosti a sťažovateľ je povinný podľa judikatúry ústavného súdu uplatniť v konaniach predchádzajúcich ústavnej sťažnosti rovnakú argumentáciu, ako uplatňuje v návrhu na konanie o ústavnej sťažnosti. Uvedené je zároveň aj vyjadrením zásady sebaobmedzenia a minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti všeobecných súdov (IV. ÚS 303/04). Ústavný súd má tak kompetenciu zasiahnuť, len keď všeobecné súdy v rámci konania poskytnutého sťažovateľovi zlyhajú (m. m. I. ÚS 570/2023).

12. Dňa 11. apríla 2022, teda v čase pred vydaním napadnutého uznesenia vydaného VSÚ, došlo k povoleniu reštrukturalizácie sťažovateľky, čo podľa jej názoru malo mať za následok, že konanie

v jej veci sa prerušilo podľa § 118 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii . Sťažovateľka teda už v sťažnosti proti uzneseniu vydanému VSÚ mohla namietať, že konanie je zo zákona prerušené. To však neurobila. Zo sťažnosti, ktorá je prílohou ústavnej sťažnosti sťažovateľky, je zrejmé, že v nej namietala iba priznanie odmeny za úkon vyjadrenie k podaniu žalovaného z 28. januára 2021. K sťažnosti pripojila podanie označené ako „*Oznámenie*“, v ktorom informovala okresný súd o povolení reštrukturalizácie sťažovateľky majúcom za následok prerušenie súdnych konaní.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

15. V súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že hoci sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu vydanému VSÚ podala sťažnosť, námietky vyplývajúce z bodov 5, 6 a 7 v nej neuplatnila. Z formálneho hľadiska preto platí, že sťažovateľka síce účinný prostriedok nápravy podala, avšak z materiálneho hľadiska vzaté, predmetné námietky v ňom neuplatnila, čo vedie k záveru o neprípustnosti týchto námietok v konaní o ústavnej sťažnosti. Ak totiž vadou v podobe prerušenia konania v dôsledku začatej reštrukturalizácie mal trpieť už postup a rozhodnutie VSÚ, námietka v tomto smere mala byť vznesená „už pri prvej príležitosti“ v rámci prostriedkov všeobecného súdnictva, t. j. mala byť explicitne predmetom sťažnosti proti uzneseniu VSÚ. Sťažovateľka však uvedenú námietku prvýkrát uviedla až v ústavnej sťažnosti, k čomu treba ešte dodať, že ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že uvedené námietky v sťažnosti podanej proti uzneseniu vydanému VSÚ neuplatnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V dôsledku tejto skutočnosti ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

16. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na podanie označené ako „*Oznámenie*“, ktoré pripojila k sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vydanému VSÚ, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že uvedené podanie nie je obsahovo formulované ako sťažnostná námietka. Ide o prílohu, ktorá má informatívny charakter, a s ňou okresný súd nemal povinnosť vecne vysporiadať. Ústavný súd už z pohľadu konania o ústavnej sťažnosti vysvetlil (body 10 a 11 tohto odôvodnenia), že neuplatnenie uplatniteľnej námietky (vrátene tej, ktorá podlieha aj oficióznemu prieskumu) spôsobom, na ktorý by súd musel reagovať, a oproti tomu jej uplatnenie až ako námietky v ústavnej sťažnosti, je procesne diskvalifikačné, s konzekvenciou legálne definovanou v nasledujúcom bode. Zohľadnenie predmetnej námietky ústavným súdom v prípade, že táto námietka bola vznesená až v konaní o ústavnej sťažnosti, by však ústavný súd dostávalo do pozície opravného súdu v sústave všeobecného súdnictva, čo je v rozpore s postavením ústavného súdu v kontexte už spomenutého princípu subsidiarity.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, nebolo namieste ani vyhovieť požadovanému odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia vydaného VSÚ (bod 2 výroku). Bezpredmetným sa stalo aj rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu